

АНАЛІЗ СТАНУ УКРИТТІВ ТА НОРМАТИВНОЇ БАЗИ ЩОДО ЇХ ОРГАНІЗАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розкрито питання сучасного стану укриттів. Виокремлено споруди, які можна віднести до укриттів.

Ключові слова: сховище, укриття, бомбосховища, цивільний захист.

Abstract

The issue of the current state of the shelters is revealed. The buildings that can be classified as shelters are singled out.

Keywords: shelter, shelters, bomb shelters, civil defense.

Вступ

На початку повномасштабного вторгнення Україна стикнулася з проблемою незадовільного стану укриттів або ж їх відсутністю. Більшість з існуючих - класифікуються як найпростіші. Здебільшого це підвальні приміщення або інші підземні споруди, придатні для перебування людей. Станом на 2019 рік, у захисних спорудах могли укритися лише 10% населення. Але далеко не всі з них мають евакуаційні виходи, доступ до системи водопостачання та водовідведення, не кажучи вже про спроможність захисту населення на випадок застосування зброї масового ураження. У 2021 році за оцінками ДСНС до використання за призначенням "готові" та "обмежно готові" були 74% захисних споруд.

Результати дослідження

У грудні 2021 року Інститут державного управління та наукових досліджень із цивільного захисту опублікував методичні рекомендації Державної служби з надзвичайних ситуацій «Організація укриття населення у фонді захисних споруд цивільного захисту». В цих рекомендаціях додатково підтверджуються основні положення норм часів СРСР, що стали основою державних будівельних норм України у 1997 році. Зміни, внесені за 25 років, не змінили параметрів і обладнання захисних споруд [1; 2].

Основний законодавчий документ, що регламентує заходи щодо захисту цивільного населення, – це Кодекс цивільного захисту України. Відповідно до вимог законодавства створено низку нормативних документів щодо захисту населення від дії надзвичайних засобів ураження, повітряної ударної хвилі. Чинні законодавство й будівельні норми щодо інженерно-технічних заходів цивільного захисту не передбачали реалій війни, не враховували потреб маломобільних груп населення. Переважна кількість наявних сховищ і протирадіаційних укриттів була збудована ще за радянських часів і за радянськими нормами. На сьогодні споруди відповідають вимогам середини ХХ століття щодо захисних властивостей, але зовсім не відповідають сучасним вимогам і реаліям війни [3].

До захисних споруд цивільного захисту належать: сховища, протирадіаційні укриття – споруди, що мають перебувати в постійній готовності до використання за призначенням, а також споруди подвійного призначення.

Бомбосховище (укриття) — це споруда, призначена для захисту людей та обладнання від шкідливого впливу вибуху та інших видів загроз відповідно до цілей, для яких воно створено. Існують різні типи укриттів, і їх можна класифікувати відповідно до необхідного рівня захисту (класу), вимог до простору та конфігурації, кількості людей та тривалості перебування та інших параметрів. Основні види захисних споруд,

- Найпростіше укриття – служить для захисту людей та обладнання від впливу вибуху та уламків,

спричиненого боєприпасами або вибухами на небезпечних робочих місцях, таких як нафтопереробні заводи, нафтохімічні заводи чи інші потенційно небезпечні об'єкти, а також від наслідків землетрусу.

▪ Сховище – зазвичай має захисні властивості найпростішого укриття з додаванням обладнання життєзабезпечення для захисту та перебування у разі ХБРЯ події та забруднення ззовні. Цей тип укриттів має бути герметичним для створення «чистої» зони без токсичних речовин всередині. ХБРЯ укриття 78 обладнані системами подачі повітря для дихання та створення надлишкового тиску всередині. Надлишковий тиск служить бар'єром для запобігання потраплянню забрудненого повітря в укриття через невеликі отвори в стінах конструкції.

▪ Протирадіаційне укриття – призначене для блокування випромінювання від ядерних опадів у разі ядерного вибуху. Багато таких укриттів було побудовано під час холодної війни для захисту людей у разі ядерної війни.

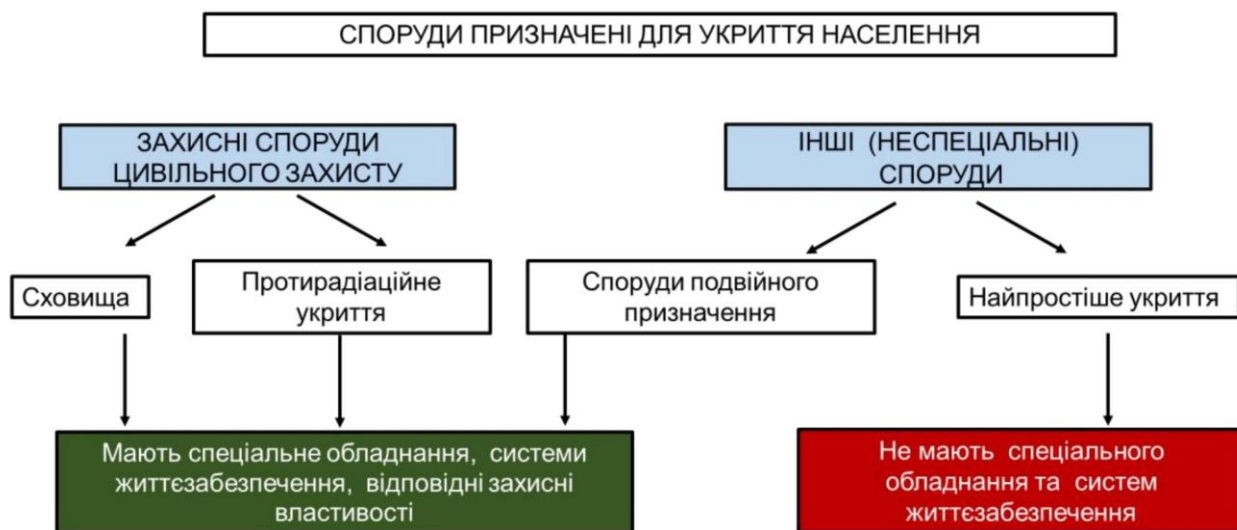

Рисунок 1 – Споруди призначені для укриття населення [3]

Захисна споруда обов'язково має бути забезпечена первинними засобами пожежогасіння, обладнана системами внутрішнього протипожежного водопостачання, пожежної автоматики та сигналізації, відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні, а також державних будівельних норм і національних стандартів, що діють у сфері пожежної безпеки. Місця розташування первинних засобів пожежогасіння, план евакуації із захисної споруди позначаються й освітлюються.

Для більш чіткого розуміння вибору місця влаштування укриття, об'ємно-планувальних рішень та способів забезпечення захисних властивостей споруди необхідно ознайомитись з методичні рекомендація щодо проектування та пристосування інженерних та інших споруд під протирадіаційні укриття [4].

Висновки

- Стан захисних споруд цивільного захисту потребує оновлення та подальшого вдосконалення. Існуючі укриття не відповідають існуючим нормативним документам.
- Будівлі, що проектуються, мають в обов'язковому порядку обладнуватись укриттями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Методичні рекомендації щодо проектування та пристосування інженерних та інших споруд під протирадіаційні укриття. Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту. 2021. 114 с. URL : <https://nizhynrada.gov.ua/files/2022-07-13/mCThtw9c06.pdf>
2. Лещенко О. Я., Трунцев Г. В., Михайлов В. М., Андрієнко М. В., Коробкін В. Ф., Романюк Н. М., Калиненко Л. В. Організація укриття населення у фонді захисних споруд цивільного захисту. Впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту : серія практичних порадників за заг. ред. П. Б. Волянського, С. А. Парталіяна. Київ : ІДУ НД ЦЗ, 2021. Серія 9. 63 с. URL :

<https://radnuk.com.ua/pravova-baza/orhanizatsiiukryttia-naselennia-u-fondi-zakhysnykh-sporud-tsyvilnoho-zakhystu/>.

3. Жидкова Т. В., Глеба В. Ю., Чепурна С. М. Сучасний стан і пропозиції щодо захисту цивільного населення. – 2023.

4. Методичні рекомендації щодо проектування та пристосування інженерних та інших споруд під протирадіаційні укриття. Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту. 2021.114 с. URL : <https://nizhynrada.gov.ua/files/2022-07-13/mCThtw9c06.pdf>.

Мацюк Ярослав Вікторович — студент групи 1Б-22м, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Постолатій Маріанна Олександрівна — аспірантка, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: **Ковальський Віктор Павлович** — к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет.

E-mail: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com ORCID: 0000-0002-3103-6319.

Matsiuk Yaroslav — student of 1B-22m group, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Postolatii Marianna — postgraduate student, Faculty of Construction, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Viktor Kovalskyi** — Ph.D., associate professor of urban planning and architecture, Vinnytsia National Technical University. E-mail: kovalskiy.vk.vntu.edu@gmail.com. ORCID: 0000-0002-3103-6319.